

Je to jasný jako fík!

Přestože nejsme přímo domovskou zemí fíků, u nás rostou spíše v květináčích bratři těch, které popisuje biblický text. Například Fíkovník pražodárný, *Ficus elastica*, nebo Fíkovník plačící, *Ficus benjamina*, to jsou zástupci téměř tisíce příbuzných druhů rostoucích v tropech a subtropích. Jeremjáš nám zprostředkoval vidění plodů Fíkovníku smokvoně, *ficus carica*. Ve starověku téměř plevelná rostlina porůstala kdejaké místo. Smokvoň a vinná réva rostoucí na zápraží je synonymem pokoje a klidu pro domácnost. Prorok Micheáš (4:4-5) přidává charakteristiku takového dobrého období: "Každý bude pobývat pod svou révou a pod svým fíkovníkem a nikdo *ho* nevyděsí. Vždyť promluvila ústa Hospodina zástupů. Každý národ chodí ve jménu svého boha, ale my budeme chodit ve jménu Hospodina, našeho Boha, navěky a navždy."¹ Široké dužnaté listy a možnost vyrůst téměř kdekoliv - a tím pádem žádoucí pozeňnaný stín. Ale ze stejného důvodu byl fíkovník také znamením hříchu. Fíkové dřevo - a tedy i pokoj a hojnost - Izraelité naneštěstí občas i uctívali. Fíkovník nebyl zlý, ale pokoj a pohoda bylo to, co lidé vždycky zbožňovali. A tak člověku zbývá pohříchu jen to fíkové listí, uklidnění, zástěna nahoty a obrana proti studu, jako zůstala suknice z fíkových listů Adamovi a Evě.² Nejsou to plody. Ježíš stojí pak pod fíkovníkem, který plody nedává a zlořečí jej.³ Čekal něco, protože úroda fíkovníku v prostředí Palestiny přicházela ve vlnách. Ač měla rozdílnou kvalitu, nikdy úplně nechyběla, vždy se něco na stromě dalo najít. A fíkovník, který s beduínským hladem ohledával Ježíš, ten ovoce neměl. Izrael, kde se oprávněně čekala věrnost, Mesiáše odmítal.

Izrael je v Jeremjášově vidění sklizen do dvou košů fíků. Výraz v původním jazyce umožňuje říci, že jsou fíky shromážděny k setkání s Hospodinem, sebrány do dvou košů najednou před chrámem. Přesně tam, kde by se čekalo shromáždění lidu. A toto vidění přišlo v čase, kdy nádvoří chrámu osiřelo, osiřely dílny, krámky, školy. Jeremjáš má své vidění při první deportaci, ve které byli do Babylóna odvedeni vzdělanci, řemeslníci, kněží a učitelé. Prostě elita. Odveden byl do zajetí i král a nastolen byl další jemu podobný:

¹Hospodin mi ukázal, hle, dva koše fíků postavené před Hospodinovým chrámem. (*To se stalo* potom, co babylonský král Nebúkadnesar odvedl do zajetí judského krále Jekonjáše, syna Jójakíмова, a judská knížata, řemeslníky a kováře z Jeruzaléma a přivedl je *do* Babylona.) ² Jeden koš velmi dobrých fíků, jako *jsou* rané fíky, a jeden koš velice špatných fíků, tak špatných, že se nejedí. (Jeremjášovo proroctví 24:1-2)

Podle Jeremjášova vidění všichni předstoupili k setkání s Hospodinem, ale nádvoří je prázdné. Někteří odvedeni a ti další by tam nikdy nešli. Svět se zdá neshromážditelným. Nikdo o něm nemůže mít přehled. Nezanedbatelné procento obyvatel Země se vyjadřuje, že žádného Boha neuctívá... Takže s nějakým shromážděním a s nějakou spravedlností nepočítá. Jeremjášův text má ještě důležitější úkol, než jen oslovit obyvatele Jeruzaléma na pomezí dvou deportací do Babylóna. Té první z roku 597 a pozdější zničení Jeruzaléma o deset let později (586/7 před Kristem). Hospodin přes proroka dává na vědomí, že dokáže posoudit celek. Dokáže shromáždit

¹ Viz: 1. kniha Královská 5:5 a Zacharjášovo proroctví 3:10

² Viz: Kniha Genesis 2:7n

³ Viz: Matoušovo evangelium 21:18-21

a postavit před svou tvář každého. Křesťané budou stát před soudnou stolicí.⁴ A všechny národy budou stát před velkým bílým trnem.⁵ A s tím samozřejmě většina lidí nepočítá, protože se Pán Bůh jeví jen jako papírová veličina z náboženských knih.

Zároveň si z Jeremjášova proroctví smíme vzít ujištění, že Pán Bůh dovede lidstvo také roztrždit, dovede přebrat lidi jako fíky. Pastevci se vyznali ve svém prostředí. Vedle chovu ovcí také nařezávali fíky, aby rychleji uzrály.⁶ Ostatně, zřejmě se padankami živili.⁷ Ale umí rozlišovat Bůh? Jeho lidé podleli vábivému slovu “celkově” a v celé existenci Izraele i křesťanské církve jsou vzácní ti, kteří moudře rozsuzují, váží okolnosti a snaží se najít skutečnost pečlivým hledáním. Jednodušší je to spláchnout najednou! Proto je Jeremjášovo slovo důležitým ujištěním, že Pán Bůh rozlišovat umí.

Znamená to i skutečnost, která padne na nás. Křesťanská církev je součástí společnosti, lidstva. Neměla by se vydělovat a těšit se na to, jak se bude na velké soužení na konci dějin dívat odkudsi shora, protože ji to mine. Do soudů jdeme společně, přikryjí lidstvo i nás. A v čase, který neodhadneme, přijde vysvobození, protože kdyby nepřišlo, nikdo by neobstál.⁸

³ Hospodin mi řekl: Co vidíš, Jeremjáši? Řekl jsem: Fíky. Ty dobré fíky *jsou* velmi dobré a ty špatné *jsou* velice špatné, tak špatné, že se nedají jíst.

⁴ Stalo se ke mně Hospodinovo slovo: ⁵ Toto praví Hospodin, Bůh Izraele: Jako *na* tyto dobré fíky, tak budu k dobru hledět na judské vyhnance, které jsem poslal pryč z tohoto místa *do* chaldejské země. ⁶ Obrátím na ně svůj zrak k dobru a přivedu je zpět do této země. Vystavím je a nezbořím, zasadím je a nevyrvu. ⁷ Dám jim srdce, aby mě poznali, že já *jsem* Hospodin. Budou mým lidem a já budu jejich Bohem, protože se ke mně navrátí celým svým srdcem. (Jeremjášovo proroctví 24:3-7)

V jednom koši jsou ti, kteří byli odvedeni do Babylóna. Změnili jim jméno, stravu, šaty. Prostě vše. Babylóňané se snažili zničit Izrael do poslední nitky. A to je ale generace Danielova, jeho přítel.⁹ Je to generace mocných Božích divů, v nichž se představuje Hospodin jako globální Bůh, který nenechá své lidi napospas. A z Babylóna po sedmdesáti letech přichází lid Knihy. Když Ezdráš čte knihu zákona, stojí na dešti a pláčou.¹⁰ Přichází čas rabínů, jejich učení. Daleko později z Babylóna přijde i Talmud.

⁴ Viz: “Neboť my všichni se musíme objevit před soudnou stolicí Kristovou, aby každý přijal *odplatu* za to, co vykonal v těle, ať *už to bylo* dobré nebo zlé.” (2. dopis Korintským 5:10)

⁵ Viz: Matoušovo evangelium 25:31-47 - zvl.: “Až přijde Syn člověka ve své slávě a všichni [*svatí*] andělé s ním, tehdy se posadí na trůn své slávy; a budou před něj shromážděny všechny národy. A oddělí jedny od druhých, jako pastýř odděluje ovce od kozlů.”

⁶ To byla možná práce proroka Ámose. (Viz Proroctví Ámosovo 7:14)

⁷ Několik vln sklizně fíků: Koncem března nasazuje fíkovník na listy, zároveň s tím se objevují zárodky na první fíky, které dorostou do velikosti třešně a dost jich opadá. To je beduínská potrava, sbírají se. Říká se jim v Bibli “holičky”. Ty fíky, které neopadají dozrávají v červnu a říká se jim “rané fíky” a při jejich dozrávání se nasazuje na další úrodu, která dozrává v srpnu, to jsou “fíky letní”. A poslední část vegetativního období fíků je úroda zimní, která dozrává před prvním nasazením na listy v březnu. Kruh se uzavírá.

⁸ Viz: “A kdyby nebyly ty dny zkráceny, nebylo by zachráněno žádné tělo; ale kvůli vyvoleným budou ony dny zkráceny.” (Matoušovo evangelium 24:15-22)

⁹ Viz: Kniha Danielova 1:1nn

¹⁰ Viz: Kniha Ezdrášova 10. kapitola a kniha Nehemjášova 8. a další kapitoly

Tedy jistá formace, upevnění, řád, encyklopedie. Izrael tedy vůbec nezanikl! Boží sliby se naprosto potvrdily těm, kteří odnesli tu těžší verzi dějin národa. A naopak, špatně to skončí s těmi, kteří si udělají svoji verzi dějin. S těmi, kteří se tetelí štěstím, že je soudy minuly a nebyli odvedeni. Těm, kteří se tváří, že šanci na vlastní úspěch si nenechají vzít. Měli deset či jedenáct let téměř svobodného života v Jeruzalémě:

⁸ Jako se nakládá se špatnými fíky, které jsou tak špatné, že se nedají jíst — toto praví Hospodin — tak naložím s judským králem Sidkijášem, s jeho knížaty a s ostatkem Jeruzaléma, který zůstal v této zemi, i s těmi, kdo bydlí v egyptské zemi. ⁹ Učiním je úděsem, zlem pro všechna království země, potupou a pořekadlem, posměškem a kletbou na všech místech, kam je zaženu. ¹⁰ Pošlu na ně meč, hlad a mor, dokud nebudou zcela vyhlazeni ze země, kterou jsem dal jim a jejich otcům. (Jeremjášovo proroctví 24:8-10)

Babylónské invazi pomohly v závěru i okolní národy. Když se dělil majetek, každý se pokusil získat něco pro sebe. Děлил se majetek jako při každém odsunu. A co ten Egypt? Během času se někteří dostali do Egypta nedobrovolně,¹¹ ale o těch se nejspíše nemluví. Směrem k okolním národům běžela v době Jeremjášově čilá diplomacie a Egypt byl prastarým útočištěm (nakonec i pro Marii a Josefa s dítětem). Nicméně, spása, kterou od okolí čekali Izraelci, byla zklamána jako Čechy Mnichovskou dohodou. A Egypt nebyl žádným azylem, který by zajistil svobodu. Zbytky Izraele po druhém zajetí se snažily opustit Palestinu a přesídlit do Egypta. Jejich touhy popisuje 41. a následující kapitola Jeremjášova proroctví:

¹³ Jestliže však řeknete: Nebudeme pobývat v této zemi, neuposlechnete Hospodina, svého Boha, ¹⁴ a místo toho řeknete: Ne, my půjdeme do egyptské země, kde neuvidíme válku a neuslyšíme zvuk beraního rohu a kde nebudeme hladovět, tam budeme pobývat, ¹⁵ potom nyní, ostatku Judy, jistě slyšte Hospodinovo slovo: Toto praví Hospodin zástupů, Bůh Izraele: Jestliže jste opravdu rozhodnutí jít do Egypta a přijdete tam pobývat jako cizinci, ¹⁶ pak se stane, že meč, kterého se bojíte, vás tam v egyptské zemi dostihne a hlad, kterého se obáváte, na vás tam v Egyptě dolehne a zemřete tam. ¹⁷ Stane se, že všichni muži, kteří jsou rozhodnutí jít do Egypta, aby tam pobývali jako cizinci, zemřou mečem, hladem a morem. Nikdo z nich nepřežije ani neunikne před zlem, které na ně přivedu. (Jeremjášovo proroctví 42:13nn)

Stejně tak mnozí zůstali v Čechách, když se uzavřela železná opona, dokonce se vrátili, protože museli být tady. Ne všem, kteří odešli do ciziny, byl exil požehnáním. Nikomu odchod nemůžeme vytýkat, to není úmyslem těchto slov. Spíše je třeba přemýšlet, jak se nevyhýbat soudům, nedělat si falešný azyl.

Otázky k debatě:

1. Globální Bůh nebo teritoriální Bůh, jinými slovy: Jak žít jako menšina uprostřed většiny, která Hospodina nezná a s Ježíšem má spojené jen vánoční a velikonoční tradice?
2. Bůh je soudcem všech, shromáždí všechny a zároveň zcela adresně posoudí život každého. Jak se takový Bůh odráží na životech svých lidí? Jsme součástí společnosti nebo se vydělujeme? Věříme v konečnou spravedlnost, nebo se musíme pomstít a svoje práva vykřičet?

¹¹ Četli jsme před časem o králi Joachazovi (Šalúmovi), který byl v roce 609 před Kristem odveden do Egypta a s ním pravděpodobně byli deportováni další, možná někteří utekli už v roce 605 před Kristem, když Babylón přemohl faraóna Néka u Karchemiše.

3. Pro své vlastní štěstí jsme ochotni udělat cokoliv. Třeba i sestoupit do Egypta. Klid se stává božstvem. Jak nést se svým národem a se svou církví soudy, kterými musíme projít?